



**Науково-комунікаційний простір
бібліотеки ЗВО: вимоги часу та реалії**
Всеукраїнська науково-практична конференція

Сидоренко А. И.,

канд. пед. наук, доцент,
каф. інформаційного, бібліотечного
і архівного дела, Отдельное подразделение
"Николаевский филиал Киевского Национального
Университета Культуры и Искусств»

**ПРОЕКТНОЕ ОБУЧЕНИЕ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ
ИНФОРМАЦИОННОЙ СФЕРЫ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СОДЕРЖАНИЯ
ОБРАЗОВАНИЯ**

Освещены роль, значение проектного обучения будущих специалистов информационной сферы в учреждениях высшего образования Украины. Охарактеризованы виды проектного обучения, в частности те, что внедрены в учебный процесс ОП "Николаевский филиал КНУКиИ" с учетом трансформации содержания образования и формирования профессиональных компетенций будущих специалистов для библиотек и информационных центров.

Ключевые слова: высшее образование, образовательные реформы, профессиональные компетентности, дисциплины, учреждение высшего образования.

Sydorenko A. I.,

Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor, Mykolaiv branch of
Kyiv National University of Culture and Arts

**PROJECT TRAINING OF FUTURE FACTORS OF THE INFORMATION SECTOR IN
CONDITIONS OF TRANSFORMATION OF CONTENT OF EDUCATION**

The role, significance of project training of future specialists of the information sphere in higher education institutions of Ukraine is highlighted. The described types of project training, in particular those introduced into the educational process of the Mykolaiv branch of KNUCaA, taking into account the transformation of the content of education and the formation of professional competences of future specialists for libraries and information centers.

Key words: higher education; educational reforms; professional competence; discipline; institution of higher education.

УДК 027.54:004.7

Сидоренко Т. В.,

канд. наук з соц. комунікацій,
доц. за наказом, кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи
Відокремлений підрозділ "Миколаївська філія
Київського національного університету культури і мистецтв"

**ВІРТУАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ПРОСТІР СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
БІБЛІОТЕК**

Дається характеристика віртуального комунікативного простору, поняття, форми комунікації. Розглядаються особливості віртуального середовища, що виступає комунікативним простором бібліотек, форми, що сприяють рекламі бібліотеки та читанню.

Ключові слова: віртуальний комунікативний простір, форми комунікації, бібліотека, соціальні мережі.

Інформаційно-комунікативні технології створили новий комунікативний простір, нову соціокультурну реальність. Вони спричинили "трансформацію комунікаційних механізмів між бібліотекою та її користувачами, відкривши нові можливості для представлення бібліотечних фондів та надання до них широкого доступу" [2].

Віртуальний комунікативний простір – це простір, створений комп'ютерними технологіями, що дозволяє людям взаємодіяти між собою і з представленими в ньому об'єктами. У ньому реалізуються потреби у спілкуванні, пізнанні, розвагах. Віртуальний простір – це "цифровий універсум, що радикально трансформує простір і час, фундаментальні виміри людського життя" [8, 6].

Глобальні трансформації сучасного світу здійснюють свій вплив і на бібліотеки, які займають одне з ключових позицій в інформаційній структурі суспільства. Адаптуючись до нових викликів суспільства, бібліотеки активно використовують нові формати спілкування в системі соціальних комунікацій – віртуальне середовище.

Окремі питання формування та використання віртуального середовища бібліотеками вивчали С. Головаха, Т. Гранчак, Є. Кулик, О. Курбан, О. Мар'їна, С. Назаровець, О. Онищенко, В. Струнгар, Л. Трачук та ін. Вони роблять акцент на такі аспекти, як: бібліотека і користувач у віртуальному просторі (Є. Кулик); особливості представлення бібліотек у соціальних медіа (В. Струнгар); адаптація бібліотек до цифрового простору (О. Мар'їна), використання бібліотеками соцмереж (Т. Гранчак), соцмережі як чинник розвитку громадянського суспільства (О. Онищенко), електронна бібліографічна продукція на сайтах бібліотек (Л. Трачук), електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій (Г. Шемаєва), бібліотека 4.0: технології та сервіси майбутнього (С. Назаровець, Є. Кулик), соціальні мережі як інструмент у галузі PR (О. Курбан) тощо.

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується створенням великої кількості інтерактивних середовищ, підвищенням попиту на візуальний контент, інтерактивністю у комунікаційних системах, здійсненням зворотного зв'язку з аудиторією користувачів. Інтернет, що став основою глобальної комунікації створює умови для формування нових видів і форм комунікації. Дослідники виділяють чотири категорії форм комунікації, що представлені у цифровому просторі:

- асинхронна комунікація: один до одного;
- асинхронна комунікація: багато до багатьох;
- синхронна комунікація: один на один, один до кількох, один з кількома;
- асинхронна комунікація: багато й один, один на один, один і багато [5].

Переважає комунікаційна модель "багато до багатьох", яка органічно передбачає як інтерактивну міжособистісну взаємодію індивідуумів між собою, так і комунікацію безпосередньо з самим цифровим середовищем [5]. Це "транзактна медійна комунікація", що передбачає перехід до таких міжособистісних комунікаційних відносин, в яких кожна сторона може по черзі виступати в ролі відправника, одержувача або передавача інформації. При цьому інформація не просто передається від відправника до споживача, а й саме середовище створюється і видозмінюється під її впливом і в новому перетвореному вигляді сприймається всіма її учасниками [1, 5].

У сучасних умовах здійснюється формування інноваційної моделі комунікації, в якій і бібліотеки, і користувачі мають однакові можливості з точки зору віртуалізації інформаційних продуктів і послуг [5]. При цьому бібліотекарі мають бути готовими трансформувати представництва в соціальних медіа у середовище для навчання, поширення знань та розвитку молоді [3].

У сучасній моделі суспільства знань в бібліотеці повинно поєднуватися традиційне бібліотечне обслуговування і сервіси електронної бібліотеки. Серед нових підходів до розвитку бібліотечної справи та, зокрема, комунікацій у бібліотечному просторі, фахівці називають синергетичний підхід [6], який полягає у розвитку бібліотеки через надходження до неї зовнішньої інформації та готовності її співробітників до обумовлених новою інформацією трансформаційних процесів.

Складовою частиною віртуального бібліотечного простору є сайти, блоги, представництво в соціальних мережах. Бібліотечні профілі у соціальних мережах представлені оригінальними дописами, фото, відео- та аудіофайлами, прес релізами, перепостами, меншою мірою – обговореннями.

Бібліотеки плідно працюють над формуванням віртуального бібліотечного середовища, використовуючи соціальні мережі різного формату Facebook, YouTube.com., Instagram, Twitter та ін., які містять як текстовий, так і візуальний контент. Тематика контенту різна в бібліотеках окремих типів і видів: фото і відео заходів, анонси та звіти заходів; віртуальні виставки, презентації; анотації книг, рекомендованих для прочитання; в окремих бібліотеках – цифрові копії документів. Контент сайтів також містить інформацію про історію, структуру, контакти, інтернет-ресурси та власні електронні ресурси, веред яких значне місце займають електронні каталоги, віртуальні проекти, онлайн-акції, буктрейлери. Так, на сайтах публічних бібліотек представлені віртуальні проекти "Музей книги", "Мистецький Хайвей", "Краєзнавство Таврії", Херсонський портал "АртКавун", "Буккросинг", онлайн-акція "Читаємо Олеса Гончара" (Херсонська ОУНБ); 3D-книжки, веб-уроки з інформаційної культури, відеопрезентації з краєзнавства, онлайн-газета "ЮЖане", буктрейлери, буктізери, відеочеленджі, відеоекскурсії (Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. Лягіна); рекомендаційно-бібліографічний сервіс "Вітальня Дніпрової Чайки" – біобібліографічний веб-посібник у жанрі електронної бібліографічної іграшки, "Казочка на добраніч", "Віртуальний ЛітПортал" (Херсонська обласна бібліотека для дітей ім. Дніпрової Чайки); "Звуковий силует Миколаєва" (Центральна міська бібліотека ім. М. Кропивницького) та ін.

Бібліотеки активно освоюють і Instagram, який "може бути ефективним у випадку оперативного розміщення інформації про події в бібліотеці" [2]. Представлення бібліотек у блогах також є фактором покращення комунікації у віртуальному середовищі, засобом їх рекламування.

Новим жанром віртуальних продуктів і послуг бібліотек є інфографіка. Прикладом може бути рубрика "Візуальна аналітика", що містить візуальне графічне представлення інформації. У майбутньому – використання мобільних за стосунків, які вже поширені у бібліотеках зарубіжних країн.

Соціальні мережі, які використовуються для популяризації бібліотек, отримали статус не тільки віртуального простору для знайомств, спілкування тощо, але й зручного засобу обміну інформацією, а подекуди й виконують функції ЗМІ.

Віртуальна реальність має на сучасному етапі таке ж важливе значення, як і реальні комунікативні практики – через свої особливості: породженість, актуальність, автономність, інтерактивність. Але бібліотекам характерна інерційна адаптація до використання розмаїття

форм віртуальної комунікації. Дослідники пояснюють це професійним консерватизмом, складністю технологічних і організаційних інновацій, психологічними чинниками, складом працівників бібліотек, їх рівнем освіти та підготовки до таких змін. На думку О. Мар'їної, адаптація бібліотек до цифрового медіасередовища стає необхідністю та шансом, який потрібно реалізувати системно і в стислі терміни, керуючись при цьому не тільки технологічною та економічною доцільністю, але і соціальною значимістю бібліотечно-інформаційної сфери діяльності в умовах розширення інформаційного простору [4].

Отже, віртуальність не лише інтерпретує, а й формує реальність, породжуючи її [7]. Віртуальний простір сприяє віртуалізації інформаційних продуктів, удосконаленню соціокомунікативної діяльності бібліотек. Застосовуючи технології соціального медіа маркетингу, бібліотеки проявляють себе у соціальному просторі як соціально-комунікативний інститут, суб'єкт комунікації. Бібліотека стає провідником нової культури – віртуального обміну, віртуального читання, віртуального спілкування й пізнання. Віртуальний простір сприяє також і формуванню нового, збагаченого образу бібліотеки відповідного тенденціям розвитку інфосфери.

Список використаних джерел

1. Брайант, Дж. Основы воздействия СМИ / Дж. Брайант, С. Томсон. – Киев : Изд. дом "Вильямс", 2004. – 396 с.
2. Гранчак, Т. Використання національними бібліотеками соцмереж для представлення бібліотечних продуктів і послуг / Т. Гранчак // Бібл. Вісник. – 2016. – № 1. – С. 18–29.
3. Кулик, Є. Форсування віртуального бібліотечного простору для бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва / Є. Кулик // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 12. – С. 28–31.
4. Мар'їна, О. Ю. Адаптація бібліотек до цифрового простору: переосмислення соціальних змін / О. Ю. Мар'їна. – Режим доступу : <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/916>. – Заголовок з екрана.
5. Мар'їна, О. Ю. Бібліотеки України в цифровому медіапросторі: теоретико-методологічні засади розвитку : дис... д-ра наук з соц. ком. / О. Ю. Мар'їна. – Харків, 2018. – 601 с.
6. Струнгар, А. Комунікація в бібліотечному просторі: синергетичний аспект / А. Струнгар // Вісн. Кн. палати. – 2013. – № 2. – С. 19–21.
7. Почепцов, Г. Віртуальний простір проти реального [Електронний ресурс] / Г. Почепцов. – Режим доступу : http://ms.detector.media/ethics/manipulation/virtualniy_prostir_proti_realnogo/. – Дата звернення: 08 квіт. 2018.
8. Штанько, В. І. Віртуальний комунікативний простір і проблеми самоідентифікації особистості / В. І. Штанько // Вісн. ХНУ. Сер. Теорія культури і філософія науки. – Харків, 2012. – № 1029 (1), вип. 47. – С. 5–12. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhITK_2012_1029\(1\)_47_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhITK_2012_1029(1)_47_3).

Сидоренко Т. В.,

канд. наук по соц. коммунікаціям,
доц. по приказу, каф. информационного,
библиотечного и архивного дела,
Отдельное подразделение "Николаевский филиал
Киевского национального университета культуры и искусств"

ВИРТУАЛЬНАЯ СРЕДА КАК ПРОСТРАНСТВО СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ БИБЛИОТЕК

Дается характеристика виртуального коммуникативного пространства, понятие, формы коммуникации. Рассматриваются особенности виртуальной среды, что выступает коммуникативным пространством библиотек, формы способствующих рекламе библиотеки и чтению.

Ключевые слова: виртуальное коммуникативное пространство, формы коммуникации, библиотека, социальные сети.

Sydorenko T. V.,

Candidate of Sciences in Social Communications,
appointed docent of the Department of information,
library and archives sciences Mykolaiv
branch of the Kiev National University of Culture and Arts

VIRTUAL ENVIRONMENT AS A SPACE OF SOCIOCULTURAL COMMUNICATION OF LIBRARIES

The characteristic of the virtual communicative space, the notion, the form of communication is given. The peculiarities of the virtual environment, communicative space of libraries, forms promoting the library's advertising and reading are considered.

Key words: virtual communicative space, forms of communication, library, social networks.

УДК 027.7(415)

Скрипник А. В.,

Терзова І. В.,

Бібліотека,
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

Книгозбірні університетів Ірландії: погляд українського бібліотекаря

У статті аналізується досвід роботи у бібліотеках університетів Ірландії. Розглянуто сучасні підходи до обслуговування читачів.

Ключові слова: бібліотечні технології, інформаційні ресурси, програма Еразмус+, Ірландія.

У рамках проекту Еразмус+ "Розвиток потенціалу вищої освіти" два співробітника НБ МНУ ім. В. О. Сухомлинського були запрошені партнером університету Лімерикським інститутом технологій до Ірландії, місто Лімерик. Еразмус+ – це програма Європейського Союзу, що підтримує проекти, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти, молоді і спорту.

Метою візиту було вивчення діяльності бібліотек вишів Ірландії та ознайомлення з досвідом використання сучасних технологій. Освітня подорож до Ірландії дала нам можливість побачити наочно повсякденну роботу ірландських бібліотек, почерпнути цінні ідеї та трішки помріяти, адже все-таки на вітчизняні бібліотеки ще чекає довгий шлях змін.